

Arbetsmarknadsdepartementet

Yttrande över Tolkavgift och förbud mot barntolkning (SOU 2026:23)

Dnr A2026/00510

Skolverket kommenterar i yttrandet endast de förslag som berör myndighetens ansvarsområde och som kan komma att påverka skolväsendet eller Skolverket som myndighet. Skolverket tar därmed inte ställning till eller kommenterar övriga förslag som lämnas i betänkandet.

Sammanfattning

Skolverket tillstyrker att tolkavgift inte ska tas ut i ärenden som direkt rör barn och heller inte vid utbildning som enligt skollagen (2010:800) ska vara avgiftsfri. Skolverket tillstyrker också att det behövs en reglering som slår fast att ett barn inte ska användas som tolk.

Skolverket anser att det skulle kunna finnas behov av att införa en reglering i skolförfattningarna angående vad som ska gälla för tolkning i skolan.

Skolverket noterar att det kan vara svårt att dra en skarp gräns vid att sammantaget ha varit folkbokförd i Sverige i minst sex år för tolkavgift, med tanke på att människor som kommer till Sverige har så olika förutsättningar för studier och språkinläring.

Slutligen påtalar Skolverket att kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) enligt kursplanerna inte syftar till att ge förutsättningar för kommunikation med myndigheter, varför det är troligt att en person som klarat sfi ändå kan behöva tolk i vissa myndighetskontakter.

Skolverkets synpunkter

12.3 Tolkavgift ska inte tas ut när ärendet direkt rör barn och 12.6 Tolkavgift ska inte tas ut när ärendet rör en utbildning som enligt skollagen ska vara avgiftsfri

Skolverket delar utredningens bedömningar (avsnitt 9.6 och 9.13) och tillstyrker förslagen om att tolkavgift inte ska tas ut i ärenden som direkt rör barn och inte heller vid utbildning som enligt skollagen ska vara avgiftsfri.

Skolverket vill uppmärksamma att det skulle kunna övervägas om det finns behov av att införa en reglering i skolförfattningarna angående vad som ska gälla för tolkning i skolan. Offentliga huvudmän omfattas av kravet enligt 13 § förvaltningslagen (2017: 900) om att vid behov använda tolk och se till att översätta handlingar. Enskilda huvudmän omfattas däremot inte av den bestämmelsen. Det kan dessutom finnas behov av att tydliggöra vad som ska gälla vid skolverksamhet som inte avser ärendehandläggning, exempelvis vid information till vårdnadshavare om elevens utveckling enligt 3 kap. 2 § skollagen.

11.2 Tolkavgift ska tas ut när en person varit folkbokförd i minst sex år

Skolverket instämmer i det utredningen anger om att det är troligt att en person som klarat D-kursen inom sfi kan behöva tolk när ett ärende rör komplicerade frågor. Skolverket instämmer också i det utredningen anger om att Skolverkets nya kursplaner för sfi ger möjlighet till bättre individanpassning utifrån deltagarnas studiebakgrund, jämfört med de tidigare kursplanerna.

Av de nya kursplanerna för sfi, som kungjordes i Skolverkets författningssamling den 23 juni 2026, framgår att den avslutande kursen D på studieväg 1 syftar till att eleven utvecklar grundläggande kunskaper i det svenska språket samt en förmåga att använda dessa kunskaper i informella och mer formella situationer i vardags-, samhälls- och arbetsliv samt vid studier.¹ Skolverket vill dock påtala att sfi inte uttryckligen syftar till att ge förutsättningar för kommunikation med myndigheter.

Utifrån betygskriterierna för godkänt resultat på kurs D menar Skolverket att många personer som genomgått sfi med godkänt resultat kommer att sakna förutsättningar att förstå och göra sig förstådda i kommunikation om ärenden med myndigheter utan att få stöd av tolk.

Skolverket vill i sammanhanget även framhålla att forskning visar att även om det ofta går relativt fort för barn att lära sig ett vardagsspråk tar det allt mellan två och åtta år att behärska det mer avancerade skolspråket. Hur lång tid det tar att lära sig ett språk beror på hur gammalt barnet var när det kom till Sverige och hur barnets

¹ Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2026:67) om kursplaner och studievägar för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.

tidigare skolgång sett ut. Vuxna brukar i regel behöva längre tid än barn för att lära sig ett nytt språk.²

16.2.3 Information om rätten till sfi

Skolverket bedömer att det är svårt att överblicka konsekvenserna av förslaget, men möjligen skulle det kunna motverka kommunens uppsökande och motiverande arbete.

19.7.1 Det behövs en reglering som slår fast att ett barn inte ska användas som tolk

Skolverket delar bedömningen att det behövs en reglering som slår fast att ett barn inte ska användas som tolk.

Barnets rätt till utbildning riskerar att påverkas negativt om ett barn behöver ta ledigt från skolan för att tolka åt sina föräldrar, eller andra anhöriga. Skolverket instämmer i att ett förbud mot barntolkning kan motverka att barn får ledigt för detta syfte, och därmed stärka barnets rätt till utbildning.

På Skolverkets vägnar

Cecilia Höglund
Vikarierande rättschef

Anna Medin
Jurist

I ärendets slutliga handläggning har även vikarierande enhetschefen Anna Sundborg och juristen Rebecka Pomerling deltagit.

² SOU 2023:25 s. 156.